

Številka: 00104-279/2018/5

Datum: 13. 12. 2018

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi s posledicami bolonjskih študijskih programov

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije dr. Franc Trček je na Vlado Republike Slovenije naslovil naslednje vprašanje v zvezi s posledicami bolonjskih študijskih programov:

»Posledica uvedbe bolonjskih študijev v Sloveniji so preštevilni študijski programi, ki postajajo s svojo partikularnostjo vedno bolj kontraproduktivni, zato vlado sprašujem:

- 1.) Kaj bo storila v tej smeri?
- 2.) Ali bo šla v evalvacijo in vsebinsko povezovanje ter posledično zmanjšanje števila študijskih programov?
- 3.) Če ne, zakaj ne?«

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

Vlada Republike Slovenije uvodoma pojasnjuje, da je upoštevajoč določbo prvega odstavka 51.e člena Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ in 65/17, v nadaljnjem besedilu: ZViS), kot lex specialis na področju visokega šolstva, Republika Slovenija ustanovila Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija) za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu ter za razvojno in svetovalno delo na področju, za katerega je ustanovljena. Skladno s citirano določbo je agencija oseba javnega prava, ki je pri svojem delovanju samostojna in neodvisna ter zavezana načelom strokovnosti, nepristranosti, zakonitosti in politične nevtralnosti (tretji odstavek citiranega člena). Upošteva nadalje določbi četrte in pete alineje 51.f člena, ki podrobneje definira naloge agencije, ta (med drugim) tudi izvaja zunanje evalvacije visokošolskih zavodov ter študijskih programov in izvaja prve akreditacije študijskih programov. Vsled navedenega so torej akreditacijski in evalvacijski postopki visokošolskih zavodov v celoti v domeni agencije.

Vlada Republike Slovenije nadalje v tem kontekstu opozarja na določbo prvega odstavka 58. člena Ustave Republike Slovenije, ki državne univerze in državne visoke šole deklarira kot avtonomne, pri čemer je nadalje ta ustavna določba podrobneje inkorporirana v določbah 6. člena ZViS. Slednji tako v prvem odstavku določa, da je univerza avtonomni, znanstveno-raziskovalni, umetniški in izobraževalni visokošolski zavod s posebnim položajem, pri čemer pa v skladu z drugim odstavkom citiranega člena ZViS univerze in samostojni visokošolski zavodi, ki jih ustanovi Republika Slovenija delujejo po načelih avtonomije, ki jim zagotavlja (med drugim) svobodo raziskovanja, umetniškega ustvarjanja in posredovanja znanja in izdelavo in sprejem študijskih in znanstveno-raziskovalnih programov. Upoštevajoč slednje so torej visokošolski zavodi glede števila (in vsebine) študijskih programov avtonomni.

Ob zavedanju obstoječe problematike velikega števila študijskih programov je ministrstvo

pristojno za izobraževanje, s katerim javni in koncesionirani visokošolski zavodi sklenejo pogodbo o financiranju študijske dejavnosti, omenjeno tako upoštevalo pri pripravi usmeritev za pogajanja glede določitve razvojnih ciljev visokošolskega zavoda, ukrepov za njihovo doseganje, ciljnih in izhodiščnih vrednosti in kazalcev, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti (72.g člen ZViS).

V pogodbenem obdobju 2018 – 2020 se sredstva razvojnega stebra financiranja (v nadaljevanju: RSF) namenijo prečni razvojni prioriteti »Dolgoročni razvoj študijskih področij in programov«, ki v skladu z NPVŠ 2011-2020 obsega naslednje dimenzije: kakovost študija, internacionalizacija in sodelovanje z okoljem. Letno je temu namenjenih 6.671.027,75 EUR (v letu 2018 je to enako 2,536 % sredstev študijske dejavnosti).

Visokošolski zavodi so tako morali na podlagi svojih strateških ciljev in analize stanja predlagati razvojne cilje z namenom dolgoročnega kakovostnega in vzdržnega razvoja študijskih področij in študijskih programov, pri čemer visokošolski zavod z razvojnimi cilji krepi eno ali več zgornjih dimenzij s ciljem, da se zagotovi: optimalni obseg študijske dejavnosti oziroma število študijskih programov in vpisnih mest, kakovostno posodabljanje vsebin študijskih programov visokošolskega zavoda, ustrezno naslavljanje izboljšanja kakovosti pedagoškega procesa in učinkovitosti študija. Vsak visokošolski zavod je lahko po lastni presoji za eno, dve ali vse tri dimenzije opredelil razvojne cilje, ukrepe za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalce, s katerimi se bo spremljalo doseganje ciljnih vrednosti. Primer razvojnih ciljev in ukrepov na dimenziji kakovost študija je denimo: profiliranje visokošolskih zavodov skozi optimizacijo ponudbe študijskih področij in programov (razvoj novih, opuščanje ali združevanje obstoječih itd.), razvoj in posodabljanje študijskih programov v sodelovanju z delodajalci, mednarodnimi eksperti itd., posodabljanje vsebin študijskih programov (učni izidi, razvoj splošnih kompetenc diplomantov, praktično usposabljanje, priložnosti za mednarodno mobilnost študentov znotraj programa – t.i. »mobility windows«, izbirne vsebine itd.) in izboljšanje kakovosti izvedbe študijskih programov (sodobne oblike poučevanja, uporaba IKT, ukrepi za boljšo prehodnost in dokončanje študija itd.).

Visokošolski zavodi so opredelili svoje razvojne cilje in tako prejeli sredstva RSF v ta namen. Omenjena sredstva so v skladu z določbo prvega odstavka 72.f člena ZViS namreč namenjena spodbujanju razvoja študijske dejavnosti na področjih kakovosti študija, internacionalizacije, prenosa znanja, sodelovanja z okoljem, znanstvene raziskovalne in umetniške ustvarjalnosti ter socialne razsežnosti, ki pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov ali nalog s področja visokošolskega izobraževanja, opredeljenih v dokumentih razvojnega načrtovanja države.